

Mænd der ikke er velkomne i Danmark

Af Mustafa Kemal Topal

En artikel baseret på interview med fire kurdiske kvinder, født og opvokset i Danmark, som blev gift med mænd fra Tyrkiet og endte i Sverige. Hvad gør den danske stat for at hjælpe de unge indvandrerkvinder, der er flyttet til Sverige på grund af 24-års reglen?

De fleste danske politikere har tendens til at opfatte 24-års reglen som et af de mest succesfulde politiske tiltag. Men spørgsmålet er, hvem 24-års reglen har været en succes for. Er det staten, der prøver at mindske antallet af udlændinge, der kommer til Danmark igennem ægteskabsmigration, eller indvandrerkvinder, der af deres familier tvinges til at indgå et ægteskab på familiens præmisser?

I forbindelse med mit speciale, Roskilde Universitet/ Internationale Udviklingsstudier og Psykologi (2009), som fokuserede på at evaluere resultaterne af den lovmæssige intervention mod arrangerede- og tvangsægteskaber ud fra indvandrerkvinders synspunkter, har jeg interviewet fire kurdiske kvinder. Disse kvinder er født og opvokset i Danmark, men er blevet gift med mænd fra Tyrkiet og har måttet flytte til Sverige sammen med deres ægtefæller på grund af 24-års reglen. Kvinderne er blevet gift enten igennem et kærlighedsægteskab eller et arrangeret ægteskab, som familien mere eller mindre har haft direkte indflydelse på.

Kvindernes fortællinger viser, at selvom hensigten med 24-års reglen kan forsvares, skaber den nye former for problemstillinger. For eksempel udøver statens intervention mod arrangerede og tvangsægteskaber en form for tvang, *statsvold*, da den enten tvinger folk til at gifte sig i Danmark eller at flytte til et andet land for at være sammen med deres ægtefæller. En af kvinderne udtaler det således:

"Det er jo i denne 24-års regel, der er det jo sådan, at du bliver tvunget til at flytte ud eller flytte til dit hjemland. Så er det bare ikke forældrene, men nu er det så regeringen, der tvinger dig til at gøre noget".

I artiklen her vælger jeg, ud fra resultaterne af min undersøgelse, at fokusere på et område, der stadig er underbelyst både af forskere og politikere; *mænd fra udlandet, der gifter sig med kvinder fra Danmark*. Når der er tale om pardaner blandt indvandrere, er der i Danmark en tendens til at fokusere på kvinderne frem for på mændene. Desuden fokuserer man ligeledes på personer fra Danmark, der finder deres ægtefælle i udlandet end personer, der kommer fra udlandet. Samtidig findes der ikke ret meget forskning omkring personer, der er bosat i Sverige på grund af 24-års reglen.

Da jeg interviewede kvinderne, foretog jeg også interviews med deres mænd, som kommer fra kvindernes oprindelsesland. På baggrund af interviewene kom jeg frem

til følgende analytiske punkter, som jeg finder vigtige i forbindelse med en belysning af de udfordringer, som især mændene oplever.

Flere handlemuligheder i Sverige

Disse kvinder og mænd opnår nye handlemuligheder ved at flytte til Sverige. Til spørgsmålet om, hvorvidt de en dag vil rejse tilbage til Danmark, når de har fået deres opholdstilladelse i Sverige, er mændene stemt mere positive end kvinderne i forhold til at blive boende i Sverige, da de mener, at de som mand og kone har mere frihed i Sverige end i Danmark. De kan for eksempel gå hånd i hånd med deres ægtefælle på gaden i Sverige, hvilket de ikke kan i Danmark på grund af den sociale kontrol i deres etniske omgangskreds. Denne sociale kontrol begrænser deres handlemuligheder og gør det nødvendigt for dem at tænke på deres ære, før de handler. Men disse "svenske" handlemuligheder sætter mændene i et svært dilemma, når de en dag får ret til at flytte tilbage til Danmark. De skal vælge mellem at bibeholde den sociale frihed, som de har i Sverige og blive boende eller opfylde deres kones ønske om at rejse tilbage til Danmark, hvor hun har sin familie, netværk og vante omgivelser. Dilemmaet giver mændene stress, da de oplever en

form for skyldfølelse, idet deres ægtefælle allerede har ofret meget for at være sammen med dem. Blandt "ofrene" kan tælles tab af netværk, familie samt uddannelses- og karrieremuligheder i Danmark, da kvinderne er nødt til at forsørge deres mænd i Sverige på grund af manglende arbejdstilladelse i starten. Derfor mener kvinderne ikke, at 24-års reglen kan være med til at give unge piger muligheden for at få en uddannelse, hvilke er et af de stærkeste af regeringens argumenter for netop 24-års reglen.

Destabiliseret magtforhold

Selvom kvinderne og deres mænd vælger at flytte til Sverige, er det mere praktisk for dem at opholde sig hos familien i Danmark, hvor familien og arbejdet befinder sig. Men det er ikke uden konsekvenser at bo sammen med familien. Det påvirker hele familien, men især manden, der er tvunget til at bo hos svigerforældrene. På den ene side oplever han at være afhængig af konens familie, og på den anden side oplever han en manglende stabilitet i sit liv. Det dobbelte liv i Sverige og Danmark sætter derfor ægteskabet på prøve. Mændene har ikke det samme tilhørsforhold til Danmark som kvinderne og foretrækker derfor at bo i Sverige for at kunne skabe en vis grad af stabilitet i livet, mens kvinderne helst vil blive boende hos familien i Danmark. På den måde vil kvinderne undgå at have følelsen at være indvandrer i Sverige, hvor alt er nyt og svært for dem, og hvor de frygter at komme væk fra de trygge rammer.

Begrænsede beskæftigelsesmuligheder i Sverige

Det er svært at finde arbejde i Sverige, især for mændene, da de ikke kan sproget og mangler netværk. Derfor vælger kvinderne at arbejde i Danmark for at kunne forsørge deres familie. Mændene er enten tvunget til arbejde sort eller underlønnet i Danmark. Manglende penge og afhængigheden af konen og hendes familie tvinger mændene til arbejde sådan for at kunne skaffe sig en vis økonomisk frihed. Men

frygten for at blive taget som sortarbejder i Danmark og miste deres begrænsede rettigheder bliver samtidig en del af deres dagligdag. Desuden opfattes de som underklasse på det sorte arbejdsmarked, og får mindre i løn i forhold til folk med opholdstilladelse i Danmark, selvom nogle af disse også arbejder sort. Af arbejdsgiverne tvinges de samtidig til at tage sig de hårdeste dele af arbejdet.

Præget af skyldfølelse

Indvandrere i Danmark opfatter sig som A-type indvandrere, der har adgang til alt, mens indvandrere, der kører frem og tilbage mellem Danmark og Sverige, opfattes som B-type indvandrere, der har begrænsede muligheder i Danmark. Disse dårlige oplevelser er blandt årsagerne til, at mændene ikke ønsker at flytte til Danmark, når de får mulighed for det. Når parret flytter til Danmark (de fleste gør det når manden har fået opholdstilladelse i Sverige), er de nødt til at starte forfra med at etablere deres liv. Det er hårdt, da omgivelserne opfatter dem som dårlige tabere, der ikke kunne klare sig i Sverige. De er trætte af at få medlidenhed af deres netværk i Danmark på grund af, at de lever under svære betingelser i Sverige, og deres fremtid er usikker. Derfor oplever mændene sig skyldige i alt, da de mener, at det hele startede med ægteskabet med manden. Og kvinderne er også klar over dette. Én af dem beskrev det således; *"Jeg er født og opvokset i Danmark, jeg har gået i skole, der har ikke været noget problem, men ligeså snart jeg finder en mand fra Tyrkiet, så bliver det et problem"*.

Løsningsmodeller

Kampen mod tvangsægteskaber og begrænsningen af indvandring må ikke krænke familielivet og begrænse danske statsborgeres ret til at vælge deres fremtidige ægtefælle, selvom deres måde at danne par på er anderledes end den vestlige. Det er ikke til diskussion, at myndighederne skal gøre, hvad der skal gøres for at sikre individets rettigheder, da tvangsægteskaber også er et juridisk problem.

Løsningsmodeller for tvangsægteskaber må derfor ikke baseres på danske værdier og normer og den vestlige mentalitet, hvor alt ses ud fra et frihedsperspektiv, og hvor tryghedens betydning i kollektivet underfokuseres. I stedet for at lægge snæver vægt på bekæmpelsen af tvangsægteskaber må der arbejdes på at forstå transnationale processer, der danner rammer for transnationale ægteskaber. Herunder pardannelsesprocesser og relationerne mellem familien og unge med henblik på at afdække processer, der giver anlæg til indgåelsen af tvangsægteskaber.

Den danske regering vil løse pardannelsesproblemer blandt indvandrere, herunder tvangsægteskaber, ved at indføre restriktioner for at hæmme familiens muligheder for at tvinge børn til at indgå ægteskaber mod deres vilje. Men restriktionerne skaber samtidig nye problemer som fx at unges tilhørsforhold til Danmark svækkes. Dette resulterer i, at der opstår flere endogamiske ægteskaber. Kvinderne opfatter begrænsningerne i Udlændingeloven som en anden form tvang, da den tvinger dem til at gifte sig inden for Danmark. 24-års reglen opfattes derfor snarere som en måde at begrænse indvandring til Danmark på end at bekæmpe tvangs- og arrangerede ægteskaber på. På den anden side er der ikke noget belæg for, at tvangsægteskaber ikke fortsat indgås i Sverige blandt de unge, som er flyttet herfra, og at tvangsægteskaber af den grund er blevet reduceret i Danmark efter 24-års reglens indførelse.

Hvad gør den danske stat for at hjælpe dem? Forholder den danske stat sig tavs, så længe det ikke foregår på dansk territorium? Det synes ikke som om, at der er nogen, der tænker på, hvordan de danske statsborgere og deres mænd fra oprindelseslandet har det i Sverige, og hvordan de klarer sig såvel socialt som økonomisk. Men en ting er sikkert: Der sker ikke meget indvandring til Danmark, og antallet af familiesammenføringer er aftagende.

Mustafa Kemal Topal er cand.mag. og har skrevet specialet "Ægteskabsmigration – en undersøgelse af kvinders perspektiver på transnationale ægteskaber og statens intervention", Roskilde Universitet/Internationale Udviklingsstudier og Psykologi 2009.